

International Theatre Institute ITI

World Organization for the Performing Arts

Message for World Theatre Day 2026 – 27 March

Author of the Message: Willem DAFOE, USA

Actor, Theatre Maker

Bulgarian translation

Аз съм актьор, известен предимно като киноактьор. Но корените ми са дълбоко в театъра. От 1977 до 2003 г. бях част от групата Wooster Group и с тях участвах в създаването на авторски спектакли в The Performing Garage в Ню Йорк и на турнета по целия свят. Работил съм също с Ричард Форман, Робърт Уилсън и Ромео Кастелучи. Сега съм артистичен директор на Венецианското театрално биенале. Това назначение, събитията по света и желанието ми да се върна към театралната работа силно затвърдиха вярата ми в уникалната движеща сила и значимост на театъра.

В скромното ми начало в Wooster Group — нюйоркската театрална компания — често имахме много малко публика на някои от представленията в нашия театър. Често правилото беше, че ако актьорите са повече от зрителите, можем да изберем да отменим. Но никога не го направихме. Много от членовете на трупата нямаха театрално образование, а бяха хора от различни сфери, събрали се, за да правят театър — така че „шоуто трябва да продължи“ всъщност не беше нашата мантра; въпреки това се чувствахме длъжни да запазим срещата си с публиката.

Често репетирахме през деня, а вечер представяхме материала като работа в процес. Понякога прекарвахме години върху едно представление, като се издържахме от турнета на по-стари продукции. Работата с години върху едно произведение често ставаше досадна за мен и намирах репетициите донякъде изтощителни, но тези представления на „work in progress“ винаги бяха вълнуващи — дори когато малобройната публика ни даваше осъдителна присъда за това, което правехме, съдейки по нивото на интерес. Това просто ме накара да осъзная, че независимо колко малко хора има, публиката като свидетел на случващото се, придава смисъл и живот на театъра.

Има една табела в казината и игралните зали: „ТРЯБВА ДА СИ ТУК И СЕГА, ЗА ДА СПЕЧЕЛИШ.“ Колективното преживяване на акта на съзидание в реално време, при все, че този акт може да е написан и режисиран, но винаги различен, несъмнено е силата на театъра. В социален и политически план театърът никога не е бил толкова ключов жизненоважен за разбирането ни за самите нас и за света.

„Слонът в стаята“ са новите технологии и социалните мрежи, които обещаваат свързаност, но тъкмо обратното - фрагментирали са и са изолирали хората един от друг. Аз използвам компютъра си ежедневно, и въпреки че нямам профили в социалните мрежи, съм се гугълвал като актьор и съм се консултирал с AI за информация. Но трябва да си спяп, за да не разпознаеш, че човешкият контакт рискува да бъде заменен от взаимоотношения с устройства. Макар че някои технологии могат да ни служат добре, проблемът с това да не знаеш кой е от другата страна на кръга на комуникацията е дълбок и допринася за криза на истината и реалността. Докато интернет може да повдига въпроси, той много рядко може да улови онова усещане за чудо, което създава театърът — удивление, основано на внимание, ангажираност и спонтанността на присъстващите в кръга на действие.

Като актьор и театрален творец оставам вярващ в силата на театъра. В свят, който изглежда става все по-разделен, контролиран и насилствен, нашето предизвикателство като театрални творци е да избегнем покварата да гледаме на театъра единствено като бизнес начинание, посветено на забавлението и разтухата, или като сух институционален пазител на традициите. Нека вместо това да насърчаваме неговата сила да свързва хора, общности, култури и преди всичко да поставя въпроса накъде вървим...

Големият театър умее да предизвиква начина, по който мислим, и да ни насърчава да си представяме към какво се стремим.

Ние сме социални същества и според биологията си сме създадени за взаимодействие със света. Всеки сетивен орган е врата към срещата и чрез тази среща постигаме по-ясно знание за това кои сме. Чрез разказването на истории, естетиката, езика, движението, сценографията — театърът като тотално изкуство може да ни накара да видим какво е било, какво е и какъв би могъл да бъде нашият свят.